

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. директора Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І ОЦІНКА ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

освітня програма Міжнародна та європейська економічна інтеграція

спеціалізація _____

вид дисципліни за вибором

ІНІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

17 вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА, к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, заступник директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»;

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 2 від 9 вересня 2024 року

В.о.завідувача кафедри

Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Ігор МАТЮШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол № 1 від 17 вересня 2024 року

Голова науково-методичної комісії

Ганна ПАНАСЕНКО

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

“28” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І ОЦІНКА ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 29 Міжнародні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
освітня програма Міжнародна та європейська економічна інтеграція
спеціалізація _____
вид дисципліни за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Григорова-Беренда Лариса Іванівна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “26” серпня 2024 року № 19

В.о. завідувача кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис)

Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

(підпис)

Ігор МАТЮШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Олена МИКОЛЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Експортний потенціал і оцінка експортних можливостей» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

магістра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

за освітньо-професійною програмою Міжнародна та європейська економічна інтеграція

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Вивчення експортного потенціалу, визначення й оцінка експортних можливостей України в умовах інтеграції економіки країни до світового господарства та участі в інтеграційних процесах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- сприяння формуванню наступних інтегральної та загальних компетентностей:

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин, та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- сприяння формуванню наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин, поглиблення міжнародної економічної інтеграції на всіх рівнях їх реалізації.

ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юктурних змін.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

ФК17. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
12 год.	
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
84 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Здобувачі вищої освіти мають досягти наступних результатів:

Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз.

Досліджувати, розробляти та оцінювати експортні стратегії України в умовах міжнародної інтеграції та завершення формування сучасного спільного ринку ЄС.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Експортний потенціал як наукова категорія.

Сучасні підходи до визначення виробничого та експортного потенціалу. Взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» та «конкурентоспроможність» суб'єкта господарювання. Взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» та «виробничий потенціал».

Тема 2. Експортний потенціал підприємства: особливості діагностики й менеджменту.

Основні характеристики експортного потенціалу підприємства. Структура експортного потенціалу підприємства. Елементно-функціональна структура експортного потенціалу підприємства. Взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» і «зовнішньоекономічна (експортна) діяльність» підприємства. Етапи розвитку експортного потенціалу підприємства. Оцінка експортного потенціалу підприємства через його складові: потенціал внутрішніх ресурсів, потенціал цільового зарубіжного ринку, умов виходу на ринок.

Тема 3. Експортний потенціал країни, регіону, галузі: діагностика й управління.

Фактори, що визначають розвиток експортного потенціалу країни. Комплекс показників, на основі аналізу яких ґрунтується оцінка експортного потенціалу країни. Оцінка експортного потенціалу країни. Управління експортним потенціалом країни: завдання та чинники. Система управління експортним потенціалом як складова сучасного макро-регулювання в країнах ЄС. Система управління експортним потенціалом в сучасній Японії. Система управління експортним потенціалом в США. Особливості реалізації стратегії розвитку експортного потенціалу та захисту національного ринку в країнах, що розвиваються (Південна Корея). Особливості стратегії реалізації експортного потенціалу країн з перехідною економікою (Китай: інструментарій активізації експортного розвитку і селективний протекціонізм).

Внутрішні і зовнішні конкурентні фактори, що обумовлюють успішність виходу регіонів на світовий ринок. Регіональні торговельні угоди. Складові елементи експортного потенціалу регіону. Три етапи оцінки експортного потенціалу регіону. Показники виробничого, інвестиційно-інноваційного потенціалу, інтегральні показники.

Внутрішні та зовнішні чинники формування експортного потенціалу галузі. Оцінка експортного потенціалу галузі.

Тема 4. Експортний потенціал України та її експортні можливості в умовах дії розширеної зони вільної торгівлі з країнами ЄС.

Оцінка торговельних аспектів відносин між Україною та Європейським Союзом. Основні економічні питання угоди про створення ЗВТ між ЄС та Україною (лібералізація ставок мит, усунення нетарифних бар'єрів, послуги, інвестиції, права інтелектуальної власності, конкурентна політика, державні закупівлі, сприяння торгівлі, інструменти торговельного захисту, прозорість та економічне управління, врегулювання суперечок).

Прогноз розвитку внутрішнього ринку України у зв'язку із реалізацією Угоди про створення поглибленої ЗВТ між Україною та ЄС.

Тема 5. Оцінка експортних можливостей Харківської області.

Харківська область в геоeкономічній системі координат. Тенденції розвитку і оцінка експортного потенціалу Харківської області. Аналіз заходів Програми розвитку експортного потенціалу Харківської області та підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках до 2030 року.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Експортний потенціал як наукова категорія.	16	2	2			12							
Тема 2. Експортний потенціал підприємства: особливості діагностики й менеджменту	28	2	6			20							
Тема 3. Експортний потенціал країни, регіону, галузі: діагностика й управління	30	2	8			20							
Тема 4. Експортний потенціал України та її експортні можливості в умовах дії розширеної зони вільної торгівлі з країнами ЄС	28	4	4			20							
Тема 5. Оцінка експортних можливостей Харківської області	18	2	4			12							
• Усього годин	120	12	24			84							

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1.	Експортний потенціал як наукова категорія	2
2.	Експортний потенціал підприємства: особливості діагностики й менеджменту	6
3.	Експортний потенціал країни, регіону, галузі: діагностика й управління	8
4.	Експортний потенціал України та її експортні можливості в умовах дії розширеної зони вільної торгівлі з країнами ЄС	4
5.	Оцінка експортних можливостей Харківської області	4
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	К-ть годин	
		денна	заочна
1.	<i>Експортний потенціал як наукова категорія.</i> Підготовка до семінарського заняття за наступними питаннями: Навести основні положення ресурсного і результативного підходів до визначення виробничого та експортного потенціалу. Охарактеризувати діалектичний взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» та «конкурентоспроможність» суб'єкта господарювання, а також взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» та «виробничий потенціал».	12	
2.	<i>Експортний потенціал підприємства: особливості діагностики й менеджменту.</i> Підготовка до практичного та/або семінарського заняття: Викласти основні характеристики експортного потенціалу підприємства, три рівні зв'язків та відносин. Проаналізувати структуру експортного потенціалу підприємства на реальному та гіпотетичному рівнях, взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» і «зовнішньоекономічна (експортна) діяльність» підприємства. Надати характеристику етапів розвитку експортного потенціалу підприємства. Привести оцінку експортного потенціалу підприємства через його складові: потенціал внутрішніх ресурсів, потенціал цільового зарубіжного ринку, умов виходу на ринок.	20	
3.	<i>Експортний потенціал країни, регіону, галузі: діагностика й управління.</i> Проаналізувати фактори, що визначають розвиток експортного потенціалу країни. Провести оцінку експортного потенціалу країни. Проаналізувати завдання та чинники управління експортним потенціалом країни. Охарактеризувати систему управління експортним потенціалом як складової сучасного макрорегулювання в країнах ЄС, Японії, США, Південній Кореї, Китаю. Провести аналіз внутрішніх і зовнішніх конкурентних факторів успішного виходу регіонів на світовий ринок, регіональних торговельних угод, складових елементів експортного потенціалу регіону. Надати характеристику етапів оцінки експортного потенціалу регіону, показників виробничого, інвестиційно-інноваційного потенціалу, інтегральних показників. Скласти матрицю експортного потенціалу регіонів. Навести аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників формування експортного потенціалу галузі, провести оцінку експортного потенціалу галузі.	20	
4.	<i>Експортний потенціал України та її експортні можливості в умовах дії розширеної зони вільної торгівлі з країнами ЄС.</i> Підготовка до обговорення: опрацювання численних наукових публікацій за темою. Прокоментувати оцінку Міністерством економічного розвитку і торгівлі України торговельних аспектів відносин між Україною та Європейським Союзом та основних економічних питань для угоди про створення ЗВТ між ЄС та Україною. Навести аналіз Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Надати аналіз прогнозу розвитку внутрішнього ринку України у зв'язку із реалізацією Угоди про створення поглибленої ЗВТ між Україною та ЄС.	20	
5.	<i>Оцінка експортних можливостей Харківської області.</i> Визначити тенденції розвитку й надати оцінку експортного потенціалу Харківської області. Провести аналіз заходів Програми розвитку експортного потенціалу Харківської області та підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках до 2030 року.	12	
Разом		84	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, обговорення, дискусія, практичні завдання, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультивання, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Сума балів, які студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Оцінка успішності студента з дисципліни виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою дисципліни «Експортний потенціал і оцінка експортних можливостей».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 2 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового семестрового контролю

(час виконання – 90 хвилин) :

Теоретичне питання – 20 балів

Творче питання – 20 балів

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **залік дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Експортний потенціал і оцінка експортних можливостей» (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5131>)

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5			
Завдання 1	Завдання 2	Завдання 3	Завдання 4	Завдання 5	Завдання 6		
5	5	10	10	15	15	60	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Заохочувальні бали - виконання додаткового індивідуального завдання – 10 балів, підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Експортний потенціал і

оцінка експортних можливостей» - 15 балів

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 20** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” //ВВР. – 1991. №29 (з подальшими змінами) (Сервер ВР України www.rada.gov.ua)
2. Експортна стратегія України (“дорожня карта” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80#Text>
3. Національна економічна стратегія України на період до 2030 року (Постанова КМУ від 3 березня 2021 року № 179) // Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>
4. Копенгагенські критерії членства в Європейському Союзі (інформаційно-аналітична довідка). / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua>
5. Голиков А.П. Економіка України: навч. посіб. / А.П. Голиков, Н.А. Казакова, О.А. Шуба. – К.: Знання, 2009. – 286 с.
6. Голиков А.П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів: Навч. посіб. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2009. – 222 с.
7. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – 2-ге вид., випр., перероб. і доп. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 136 с. Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17818>
8. Григорова-Беренда Л.І. **Експортний потенціал і оцінка експортних можливостей: дистанційний курс.** – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5131>
9. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. - К.: ЦУЛ, 2019. - 452 с.
10. Економічна асоціація України з Європейським Союзом: монографія/ О.І.Шнирков, В.І.Муравйов, Р.О. Заблоцька та ін; за ред. О.І.Шниркова, В.І. Муравйова. – К: ВПЦ «Київський університет», 2015. – 415 с.
11. Жук М.В. Експортний потенціал регіону. Теорія, методологія, практика [Текст]. – Чернівці: Рута, 2002. – 199 с.
12. Зовнішня торгівля України: XXI ст.: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін.; за заг ред. А.А. Мазаракі. - К.: КНТЕУ, 2016. - 700 с.
13. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 528 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17920>
14. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. / І.Ю. Матюшенко. – Х. : ХНУ ім.В.Н. Каразіна, 2013. – 396 с.
15. Матюшенко І. Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2014. – 520 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7963/1/.pdf>.

16. Матюшенко І.Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навчальний посібник / І.Ю. Матюшенко, С.В. Беренда, В.В. Резніков. – Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015 . – 495 с.
17. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
18. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління конкурентоспроможністю підприємства [Текст]: навч. посібник / За ред. проф. Піддубного І.О. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 264 с.
19. Поліщук Л. С. Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України: навчальний посібник / Л.С. Поліщук. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. – 271 с.
20. Управління експортним потенціалом України [Текст]: монографія / А. А. Мазаракі, В. В. Юхименко, О. П. Гребельник та ін.; За заг. ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 210с.
21. Хаустова В. Є., Григорова-Беренда Л. І. Оцінка та діагностика зовнішньоекономічної безпеки України: Монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 192 с.

Допоміжна література

1. Беренда С.В., Григорова-Беренда Л. І. Формування глобальних ланцюгів доданої вартості на прикладі сектору сільськогосподарського машинобудування України [Електронний ресурс] / С.В. Беренда, Л. І. Григорова-Беренда // Ефективна економіка. – 2022. – № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.6.22> Режим доступу: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/108/110>
2. Григорова-Беренда Л.І. Визначення сутності поняття зовнішньоекономічна безпека // Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики: Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції 11-12 листопада 2010 р.-Х.: ФОП Павленко О.Г., ВД "ІНЖЕК", 2010.- С. 23-25
3. Григорова-Беренда Л.І. Засади державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України // Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 травня 2011 р.- Х.: ФОП Александрова К.М.;ВД "ІНЖЕК".- С. 97-100
4. Григорова-Беренда Л.І., Багмут М. О. Трансформація структури зовнішньої торгівлі України //Матеріали XVI науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 2 квітня 2021 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – стор. 19-22. Режим доступу: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/1b7c7c081c3b2bc05084a3ad400c0674.pdf>
5. Григорова-Беренда Л.І., Волков О. Р. Сучасні тенденції торговельних відносин України й Норвегії. // Матеріали XIII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 30 березня 2018 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. – стор. 75-78.
6. Довгаль О. А., Коваленко Р. С. Торговельно-економічні відносини України та Турецької Республіки: євроінтеграційний контекст. Харків. Merash Publisher, 2020. 204 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/348741950_TORGOVELNO-EKONOMICNI_VIDNOSINI_UKRAINI_TA_TURECKOI_RESPUBLIKI_EVROINTEGRACIJNIJ_KONTEKST_Monografia
7. Журнали «Вісник ТПП», «Діловий вісник», «Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна» (Серії: «Економіка» та «Міжнародні відносини, економіка, країнознавство, туризм»), «Актуальні проблеми економіки», «Бізнес Інформ», «Ефективна економіка» та інші періодичні економічні фахові видання.
8. Резніков В. В. Державна політика у сфері європейської інтеграції України: теорія, методологія, практика Х.: НУЦЗУ, 2020. URL: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/cb3c47f55fa1b643f95e2d5000847b82.pdf>
9. Світова економіка : підручник / За ред. А.П. Голіков, О.А. Довгаль . – Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015 . – 265 с.
10. Victor Petrenko, Bogdan Grechanyk, Tetiana Ostapenko, Dmytro Onopriienko, Iryna Hrashchenko, Olena Palyvoda, Svitlana Krasniuk, Elvira Danilova, Valeriy Ryznykov, Olga Tofaniuk, Olena Khanova, Larysa Grygorova-Berenda, Anna Zaitseva, Mykola Serbov, Inna Irtysheva, Olena Pavlenko Innovative development of national economies: **collective monograph**. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2022. – 158 p. DOI: 10.15587/978-617-7319-64-0 (Режим доступу: <http://monograph.com.ua/pctc/catalog/view/978-617-7319-64-0/144/557-1>)

11. Grigороva-Berenda L., Matyushenko I., Sviatukha I. Modern Approaches to Classification of Biotechnology as a Part of NBIC-Technologies for Bioeconomy // British Journal of Economics, Management & Trade, ISSN: 2278-098X, Vol.: 14, Issue.: 4 DOI : 10.9734/BJEMT/2016/28151
12. Gopal C.R. Export Import. Procedures, documentation and logistics. NEW AGE; First edition, 2019. 242p.
13. Thompson, B. Incoterms 2020 Explained. The Complete Guide. 20 Jan. 2020. URL: <https://incodocs.com/blog/incoterms-2020-explained-the-complete-guide>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.agroconf.org – сайт Української аграрної конфедерації
2. <https://ec.europa.eu/eurostat> - офіційний сайт Статистичної служби Європейської комісії (Євростат)
3. www.bank.gov.ua - офіційний сайт НБУ
4. www.business.ua – сайт газети «Бізнес»
5. www.iccua.org - офіційний сайт Міжнародної торгової палати в Україні
6. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
7. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
8. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
9. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
10. www.ugmk.info - бізнес-портал реального сектору економіки
11. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України
12. www.un.org - офіційний сайт ООН
13. www.un.org/uncitral - офіційний сайт Комісії Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ)
14. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку
15. www.wto.in.ua – сайт Україна й СОТ
16. www.wto.org – офіційний сайт СОТ

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) надається можливість скласти **залік дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Експортний потенціал і оцінка експортних можливостей» (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5131>)